

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייסדות כ"ק מרן רבינו הקודש זיעזעבי"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

בבית המדרש היה יטב ללמוד

פרשת וירא

כיתה ח' (ב)

הר"ר שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

חידו"ת לפרשת וירא

אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדיך. ודרשו מכאן בגמ' (שבת דף קכ"ז) גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, והקשו המפרשים מנלן שגדולה שמא שניהם שקולים הם, וכמו כן צריך ביאור מה שאמרו קבלת "פני" השכינה, דלכאורה מילת פני מיותר הוא, ויש לומר דהנה אמרו חז"ל (יומא דף נ"ג) שהנפטר מרבו לא יצא כשאחוריו כלפי רבו אלא פניו יהיו כלפי רבו וילך מאחוריו, לכן כאן כשחזרו המלאכים מאברהם הלכו אחורנית להיות פניהם נגד השכינה שהיה אצל אברהם, והנה אברהם אבינו ע"ה כאשר ראה את האורחים הלך לקבל פניהם, וביקש מאת השי"ת שימתין עד שיקבל פני אורחים, והנה כאשר עבר מאת פני ה' היה לו לילך ופניו כלפי השכינה ולא כלפי האורחים, אך אין דרך ארץ לקבל פני אורחים בזה האופן, לכן הסיב פניו כלפי האורחים לקבלם בסבר פנים יפות כמו שכתוב וירא וירץ לקראתם, לקראתם משמע נגד פניהם ורץ כדרכו כי אי אפשר לרוץ אחורנית, והסיב פניו מנגד פני השכינה, וזהו שאמרו חז"ל גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת "פני" השכינה, ר"ל מלהיות מקביל פניו נגד השכינה, דהיינו דהכנסת אורחים גדולה כ"כ דאפשר אפילו להחזיר הפנים מהשכינה ולא לקבל פני השכינה.

(הגר"א)

* * *

מהרי שלש סאים קמה סולת. בגמ' אי' (בבא מציעא פ"ז.) כתיב קמח וכתוב סולת אמר ר' יצחק מכאן שאשה עיניה צרה באורחים יותר מן האיש, והקושיא ידועה שהרי כאן משמע להיפך שהיא נתנה יותר מאברהם דסולת עדיף מקמח.

ונל"פ ע"ד הפשט דלכאורה יש לדקדק על דברי רש"י שמפרש קמח לעמילן של טבחים, וצ"ב הלא דבר זה נצרך להמבשלת לתחבולה כדי לשאוב את הזוהמא, וא"כ מה לו לאברהם בזה וכי ללמדה כיצד מבשלים הוא בא, והנראה לומר אשר שרה אמנו לא היתה רגילה לדקדק על התבשיל שנתבשל לפני האורחים לעשות לה כיסוי של קמח לשאוב הזוהמא, יען כי זה הקמח הולך לאיבוד ואינו דבר נחוץ כ"כ להאורחים, וע"ז קמ"ל קרא דגם ע"ז פקח אברהם את עיניו לצוות ולהזהיר שיקחו ג"כ קמח לעמילן של טבחים, וממילא שמעת מינה דאשה עיניה צרה באורחים, מדהוצרך להזהיר ולהשגיח ע"ז.

(יגל יעקב)

תלמוד תורה ישב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות כ"ק מרן רבינו הקדוש זיעונו"א - בנשואות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל * בני ברק

בס"ד

וישב אברהם אל נעריו ויקמו וילכו יחדיו אל באר שבע. ראוי להתבונן מהו הכוונה באמרו וילכו יחדיו, שהרי בפסוקים הקודמים נאמר שני פעמים וילכו שניהם יחדו, ובכל אחד מהם פירש רש"י כוונה מיוחדת, כי בראשונה ה' אברהם יודע שהולך לשחוט בנו, וה' הולך ברצון ובשמחה כיצחק שלא היה מרגיש בדבר, ושוב כאשר א"ל אברהם לעולה בני, אעפ"י שהבין יצחק שהוא הולך להשחט, וילכו שניהם יחדו בלב שוה אבל בפסוק זה לא נתבאר מאומה מה כוונת הכתוב ויקמו וילכו יחדו.

ונראה על פי מה דמתאמרא משמיה דהרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע (הובא בהקדמת הספר נזיר השם) לפרש אמרינו בתפילת מוסף של ראש השנה, כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם, דהנה אם האדם חוטא לפני הקב"ה אבל חטאתו נגדו תמיד להתחרט ולשוב עליו, אז הקב"ה משכחה ונמחה החטא, אולם אם לאחר שעשה העבירה הוא שוכחה ואומר לא פעלתי כל און, אז הקב"ה זוכרה ונרשם בספר הזכרונות וכן להיפך, כשאדם עושה מצוה ולאחר שעשה המצוה שוכחה כאילו לא עשה המצוה לאשר מכיר בחסרונו שעדיין קיצר וגרע במצות הבורא משיעור הראוי אז המצוה ההיא רצויה לפני הקב"ה וזוכרה, אולם אם דרכו ישר בעיניו ולאחר שעשה מצוה הוא מדמה בדעתו כי יצא ידי חובתו כראוי ומתנשא בלבבו לבל ימיש מזכרונו כי עשה רצון המקום מצוה זו לא פרחת לעילא, וכביכול הוא משכחה מלפניו, וזהו הכוונה כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם שהקב"ה זוכר רק מה שהאדם שוכח עכ"ד

ובכן לך תעלה כוונה עמוקה במאמר הכתוב וישב אברהם אל נעריו ויקמו וילכו יחדיו, כי לאחר שחזר אברהם אבינו מן העבודה הגדולה והנשגבה אשר פעל במעשה העקידה, ומה גם לאחר שהעיד עליו הקב"ה כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, עם כל זה לא התנשא בקרבו כלל וכלל, וברוב ענוותנותו חשב בנפשו כאילו לא עשה כלום, וזהו הכוונה וישב אברהם אל נעריו ויקמו וילכו יחדיו, שהחשיב את עצמו במדרגה אחת עם נעריו, המנוערים מן המצות והלך אתם יחדו כאילו היה שוה להם ובשכר זאת הקב"ה זוכר עקידת יצחק לזרעו אחריו עד עולם.

(ברך משה)

וירא אליו ה' באלוני ממרא

דער הייליגער תולדות יעקב יוסף זי"ע האט ערקלערט דעם פסוק מיט א מעשה'לע: עס איז געווען א איד וואס האט געהאט געדונגען די ארענדע ביים פריין, און א צווייטער איד איז געקומען און געזאגט פאר'ן פריין אז ער צאלט אים א גרעסערן סכום, און ער זאל עס פארדינגען פאר אים.

דער פריין האט אים געגעבן א גאנצן פסק "חיתכן, דו שעמסט זיך נישט און דו קומסט אוועק נעמען די פרנסה פון דיין אידישן ברודער?", און ער האט דאס אים נישט געוואלט פארדינגען.

דער איד לויפט אוועק פונעם פריין, און ער גייט באלד צום רב און פרעגט אים א קשיא "מילא, דער יצר הרע קומט צו מיר און רעדט מיך צו אז איך זאל זיין מסוג גבול פארשטיי איך, אבער וואו קומט דער יצר טוב צום פריין און לאזט אים נישט פארדינגען די ארענדע פאר מיר?".

זאגט אים דער רב "זאג מיר דעם אמת, ווען איז דיר איינגעפאלן די שלעכטע מחשבה פון השגת גבול?", האט דער איד געענטפערט "אינמיטן די שמונה עשרה".

האט דער רב געזאגט "נו, וואס פארשטייטו נישט, אויב דער יצר הרע האט די חוצפה צו קומען צו דיר אין בית המדרש אינמיטן די שמונה עשרה, האט דער יצר טוב אויך די חוצפה צו גיין צום פריין...".

מיט דעם האט דער הייליגער תולדות געטייטשט "וירא אליו ה' באלוני ממרא" עס איז געווען א גילוי שכינה אינעם הויז פון "ממרא", א פשוטער גוי, איי פארוואס טאקע אין פלאץ פון א גוי? אויף דעם זאגט דער פסוק "והוא" ווייל ער דער יצר הרע, "יושב פתח האהל" ער קומט דאך אריין ביי די פתחי בתי כנסיות ובתי מדרשות וואו אידן זיצן און לערנען און ער רעדט זיי צו צום זינדיגן, ממילא אז דער יצר הרע גייט אין ביהמ"ד, גייט די שכינה הק' אין אלוני ממרא.